

จริยธรรมกับนักการเมืองไทย

รองศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์ วงศ์คำจันทร์*

แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรม

คำว่า จริยธรรม เป็นคำที่มีรากศัพท์มาจากภาษาสันสกฤต ๒ คำ คือ คำว่า จริย และคำว่า ธรรม คำว่า จริย นี้ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ (๒๕๕๖, หน้า ๓๐๓) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ความประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติ” ซึ่งหมายถึง พฤติกรรมที่มนุษย์ได้แสดงออกมาในทางกาย และทางวาจา ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ดีงาม สมควร เหมาะสม และมีคุณค่าต่อตนเองและสังคม (ศรัณย์ วงศ์คำจันทร์, ๒๕๕๑, หน้า ๑๒) ส่วนคำว่า ธรรม พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ (๒๕๕๖, หน้า ๕๙๗) ได้ให้ความหมายไว้หลายนัยว่า “คุณความดี เช่น เป็นคนมีธรรมะ เป็นคนมีศีลธรรม; คำสั่งสอนในศาสนา เช่น แสดงธรรม ฟังธรรม ธรรมะของพระพุทธเจ้า; หลักประพฤติปฏิบัติในศาสนา เช่น ปฏิบัติธรรม ประพฤติธรรม; ความจริง เช่น ได้ดวงตาเห็นธรรม; ความยุติธรรม ความถูกต้อง เช่น ความเป็นธรรมในสังคม; กฎ กฏเกณฑ์ เช่น ธรรมะของหมู่คณะ; กฎหมาย เช่น ธรรมะระหว่างประเทศ; สิ่งทั้งหลาย สิ่งของ เช่น เครื่องไทยธรรม (ส.ธรรม, ป.ธम्म) และคำว่า ธรรม แปลว่า สภาพที่ทรงไว้ ความจริง ความถูกต้อง คุณความดี สิ่งที่ต้อง สิ่งที่มีเหตุผล คำสอนที่ดี คำสอนที่ถูกต้อง สิ่งที่เป็นกฎเกณฑ์ เป็นต้น

ดังนั้น เมื่อรวมคำว่า จริย และคำว่า ธรรม เข้าด้วยกันจึงเป็น จริยธรรม หมายถึง คุณความดีที่ควรประพฤติปฏิบัติ กฎเกณฑ์แห่งความประพฤติ ความดีและถูกต้องที่ควรประพฤติปฏิบัติ นักปราชญ์ทางปรัชญาและศาสนา ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ จึงขอยกมาเป็นตัวอย่าง ดังนี้

พุทธทาสภิกขุ (๒๕๓๓, หน้า ๓) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า “จริยธรรม หมายถึง สิ่งที่ดีงามอันควรประพฤติปฏิบัติ”

พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตฺโต, ๒๕๒๒, หน้า ๒๑๕) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า “จริยธรรม หมายถึง การดำเนินชีวิต ความเป็นอยู่ การยังชีวิตให้เป็นไป การครองชีวิต การใช้ชีวิต การเคลื่อนไหวของชีวิตทุกแง่ ทุกด้าน ทุกระดับทางการ ทางวาจา และทางใจ ทั้งด้านส่วนตัว ด้านสังคม ด้านอารมณ์ ด้านปัญญาอย่างถูกต้อง”

* รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

พระเมธีธรรมมาภรณ์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต, ๒๕๓๕, หน้า ๘๑-๘๒) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า “จริยธรรมคือหลักแห่งความประพฤติ หรือแนวทางของการปฏิบัติ หมายถึง แนวทางของการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดี เพื่อประโยชน์สุขของตนเอง และส่วนรวม”

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ (๒๕๕๖, หน้า ๓๐๓) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า “จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม”

เดียน คำดี (๒๕๓๔, หน้า ๑๓) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า “จริยธรรม หมายถึง หลักความประพฤติเพื่อละการกระทำชั่ว เลือกรับแต่กรรมดี เป็นหน้าที่ของมนุษย์ทุกคนที่ควรปฏิบัติให้ได้”

วิทย์ วิศทเวทย์ (๒๕๒๐, หน้า ๖) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า “จริยธรรมเป็นความประพฤติตามค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยใช้วิชาจริยศาสตร์ศึกษาพฤติกรรมด้านคุณค่า สามารถแยกแยะได้ว่า สิ่งใดดีควรทำและสิ่งใดควรละเว้น”

แมคแกนนี (Mackenzie, J. S., ๑๙๑๗, p.๑) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า “จริยธรรม คือ การศึกษาถึงสิ่งที่ถูกต้อง หรือสิ่งที่ดีในการกระทำ”

มัวร์ (Moore, G.E., ๑๙๖๗, p. ๒) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า “จริยธรรม เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาว่า อะไรดี อะไรชั่ว ในการกระทำของมนุษย์”

กู๊ด (Good, C.V., ๑๙๖๔, p. ๓๑๔) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า “จริยธรรม หมายถึง การปรับปรุงพฤติกรรมให้เข้ากับกฎเกณฑ์ หรือมาตรฐานของความประพฤติที่ถูกต้อง หรือดีงามในสังคม”

ลิลลี่ (Lillie, W., ๑๙๘๓, pp. ๒-๓) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า “จริยธรรม เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานที่พวกเราใช้ตัดสินการกระทำของมนุษย์ว่าถูก หรือผิด เป็นศาสตร์พื้นฐานแห่งการกระทำของมนุษย์ในสังคม เป็นศาสตร์ซึ่งตัดสินการกระทำว่าเป็นความถูกต้อง หรือความผิด เป็นความดี หรือความชั่ว หรือในแนวทางที่คล้ายคลึงกัน”

บูล (Bull, N., ๑๙๖๙, p. ๑๑๗) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า “จริยธรรมมีความหมายกว้างมาก ครอบคลุมไปถึงระเบียบสังคม กฎหมาย กฎศีลธรรมตามหลักศาสนา และค่านิยมของคนในกลุ่มสังคมเดียวกัน ซึ่งก็คือการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคม โดยมีสิ่งที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 ประการ คือ ตนเอง ผู้อื่น และความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น”

จากความหมายของจริยธรรมดังกล่าวข้างต้น จึงสรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง คุณความดีที่ควรประพฤติปฏิบัติสำหรับคนทุกคนเพื่อให้ตนเป็นคนดี และเป็นประโยชน์แก่ตนเอง สังคม และประเทศชาติ จริยธรรมเป็นเรื่องของหลักการที่ว่าด้วยพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเรื่องความดี ความชั่ว ความถูก ความผิด ความควร ความไม่ควร และความเหมาะสม ความไม่เหมาะสม เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมให้อยู่ได้อย่างมีความสุข

แนวคิดเกี่ยวกับนักรการเมืองไทย

คำว่า การเมือง พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (๒๕๔๖, หน้า ๑๑๖) ได้ให้ความหมายของการเมืองไว้ว่า การเมือง หมายถึง (๑) งานที่เกี่ยวกับรัฐ หรือแผ่นดิน เช่น วิชาการเมือง ได้แก่ วิชาว่าด้วยรัฐ การจัดส่วนแห่งรัฐ และการดำเนินการแห่งรัฐ (๒) การบริหารประเทศเฉพาะที่เกี่ยวกับนโยบายในการบริหารประเทศ เช่น การเมืองระหว่างประเทศ ได้แก่ การดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ (๓) กิจการอำนาจ หรือควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น ตำแหน่งการเมือง ได้แก่ ตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่อำนาจ (คณะรัฐมนตรี) หรือควบคุม (สภาผู้แทนราษฎร) การบริหารแผ่นดิน

นักรการเมือง หมายถึง บุคคลผู้มีหน้าที่ในการบริหาร จัดการ ดำเนินการกำกับ ดูแล การบริหารราชการแผ่นดิน และตรวจสอบการทำงานต่างๆ ในระดับชาติ ได้แก่ นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี และบุคคลที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนดว่าเป็นตำแหน่งทางการเมือง และ สมาชิกรัฐสภา ซึ่งประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาในระดับท้องถิ่น ได้แก่ นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และ คณะผู้บริหารแห่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ เช่น นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรีเทศบาล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น และสมาชิกของสภาแห่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ เช่น สมาชิกสภาจังหวัด (ส.จ.) สมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) สมาชิกสภาตำบล (ส.อบต.) เป็นต้น

นักรการเมืองนั้น เมื่อจำแนกการบริหารงานออกไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินแล้ว นักรการเมืองไทย จำแนกออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. นักรการเมืองระดับชาติ หรือ ระดับประเทศ ซึ่งได้แก่ คณะรัฐมนตรี และสมาชิกรัฐสภา ซึ่งแบ่งออกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา

๒. นักรการเมืองระดับท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ คณะผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น มีชื่อเรียกขานกันตามพระราชบัญญัติแห่งองค์การปกครองท้องถิ่นนั้นๆ กำหนด ซึ่งมีอธิบาย ดังนี้

๑. นักรการเมืองระดับชาติ

นักรการเมืองระดับชาติ จำแนกออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑.๑ คณะรัฐมนตรี

คณะรัฐมนตรีประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี ๑ คน และรัฐมนตรีอื่นอีก จำนวน ไม่เกิน ๓๕ คน ซึ่งนายกรัฐมนตรีนำเสนอเพื่อทรงโปรดเกล้าแต่งตั้งตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติไว้ว่า พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่ง และรัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกินสามสิบห้าคน ประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินตามหลักความรับผิดชอบร่วมกัน (มาตรา ๑๗๑)

นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินกว่าแปดปีมิได้

คณะรัฐมนตรีที่จะเข้ารับบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาและชี้แจงการดำเนินการตามแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ ทั้งนี้ ภายในสิบห้าวันนับแต่

วันเข้ารับหน้าที่ และเมื่อแถลงนโยบายต่อรัฐสภาแล้วต้องจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติราชการแต่ละปี

ในการบริหารราชการแผ่นดิน รัฐมนตรีต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมายและนโยบายที่ได้แถลงไว้ และต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรในหน้าที่ของตน รวมทั้งต้องรับผิดชอบต่อร่วมกันต่อรัฐสภาในนโยบายทั่วไปของคณะรัฐมนตรี

นักการเมืองในกรณีนี้ ให้ความหมายรวมถึง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นๆ ด้วย เช่น ที่ปรึกษา เลขาธิการ ผู้ช่วยเลขาธิการ ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นต้น

๑.๒ สมาชิกรัฐสภา สมาชิกสภาประกอบด้วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และ สมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

(๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๕๐๐ คน แบ่งออกเป็นสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน ๓๗๕ คน และสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน ๑๒๕ คน ตามที่รัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติไว้ว่าสภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสามร้อยเจ็ดสิบห้าคน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวนหนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน (มาตรา ๙๓)

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ โดยให้ใช้บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบละหนึ่งใบ

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เขตละหนึ่งคน (มาตรา ๙๔)

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อใดบัญชีรายชื่อหนึ่งเพียงบัญชีเดียว และให้ถือเขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง (มาตรา ๙๕)

(๒) สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกวุฒิสภา ประกอบด้วย สมาชิกจำนวน ๑๕๐ คน มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน จังหวัดละ ๑ คน จำนวน ๗๖ คน และมาจากการสรรหา จำนวน ๗๔ คน ตามที่รัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติไว้ว่า วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนรวมหนึ่งร้อยห้าสิบคน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งแต่ละจังหวัด จังหวัดละหนึ่งคน และมาจากการสรรหาเท่ากับจำนวนรวมข้างต้น หักด้วยจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง (มาตรา ๑๑๑)

การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาในแต่ละจังหวัดให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งและให้มีสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดละหนึ่งคน โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้หนึ่งเสียง และให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ (มาตรา ๑๑๒)

การสรรหาสมาชิกวุฒิสภา รัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติไว้ว่า ให้มีคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาคณะหนึ่งประกอบด้วย ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานกรรมการ

การเลือกตั้ง ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามอบหมายหนึ่งคน และตุลาการในศาลปกครองสูงสุดที่ประชุมใหญ่ตุลาการศาลปกครองสูงสุดมอบหมายหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้กรรมการดังกล่าวเลือกกันเองให้กรรมการผู้หนึ่งเป็นประธานกรรมการ ทำหน้าที่สรรหาสมาชิกวุฒิสภา ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับบัญชีรายชื่อจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแจ้งผลการสรรหาให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลผู้ได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา (มาตรา ๑๑๓)

ให้คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาดำเนินการสรรหาบุคคลที่มีความเหมาะสมจาก ผู้ได้รับการเสนอชื่อจากองค์กรต่างๆ ในภาควิชาการ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาชีพ และภาคอื่นที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาเท่าจำนวนที่จะพึงมีตามที่กำหนด โดยให้คำนึงถึงความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ที่จะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานของวุฒิสภาเป็นสำคัญ และให้คำนึงถึงองค์ประกอบจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ ที่แตกต่างกัน โอกาส และความเท่าเทียมกันทางเพศ สัดส่วนของบุคคลในแต่ละภาคที่ใกล้เคียงกัน รวมทั้งการให้โอกาสผู้ด้อยโอกาสทางสังคมด้วย (มาตรา ๑๑๔)

นักการเมืองในกรณีนี้ ให้ความหมายรวมถึง นักวิชาการประจำตัวสมาชิกวุฒิสภา และผู้ช่วยสมาชิกวุฒิสภานั้นๆ ด้วย

๒. นักการเมืองระดับท้องถิ่น

นักการเมืองระดับท้องถิ่นนั้น จำแนกออกได้ตามรูปแบบของการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น ๕ ประเภท คือ

๒.๑ นักการเมืององค์การบริหารส่วนจังหวัด

นักการเมืององค์การบริหารส่วนจังหวัด จำแนกออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๒.๑.๑ นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด หมายถึง นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งได้รับเลือกตั้งโดยตรงมาจากประชาชนในเขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นๆ และคณะผู้บริหารซึ่งนายองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นแต่งตั้ง ประกอบด้วย รองนายองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ปรึกษานายองค์การบริหารส่วนจังหวัด และเลขานุการนายองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยนายองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจแต่งตั้งรองนายองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมิใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามหลักเกณฑ์ (มาตรา ๓๕/๓) ดังต่อไปนี้

๑) ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสี่สิบแปด คน ให้แต่งตั้งรองนายองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ไม่เกินสี่คน

๒) ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสามสิบหกคนหรือสี่สิบสองคน ให้แต่งตั้งรองนายองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ไม่เกินสามคน

๓) ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยี่สิบสี่ คน หรือ สามสิบ คน ให้แต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ไม่เกินสองคน

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมิใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้จำนวนรวมกันไม่เกินห้าคน

๒.๑.๒ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หมายถึง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งได้รับเลือกตั้งโดยตรงมาจากประชาชนในเขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ย่อมเป็นผู้แทนของปวงชนในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็นของตนโดยสุจริตใจ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใดๆ

การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ถือเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้ง ในกรณีที่อำเภอใดมีสมาชิกได้เกินกว่าหนึ่งคนให้แบ่งเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้งเท่ากับจำนวนสมาชิกที่จะพึงมีในอำเภอนั้น (พรบ.การเลือกตั้ง มาตรา ๑๓ (๒))

การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ถือเกณฑ์จำนวนราษฎรแต่ละจังหวัดตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง โดยกำหนดจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้ ดังนี้ (พรบ.อบจ. มาตรา ๙)

จังหวัดใดมีราษฎรไม่เกินห้าแสนคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ ยี่สิบสี่ คน

จังหวัดใดมีราษฎรเกินห้าแสนคนแต่ไม่เกินหนึ่งล้านคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ สามสิบ คน

จังหวัดใดมีราษฎรเกินหนึ่งล้านคนแต่ไม่เกินหนึ่งล้านห้าแสนคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ สามสิบหก คน

จังหวัดใดมีราษฎรเกินหนึ่งล้านห้าแสนคนแต่ไม่เกินสองล้านคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ สี่สิบสอง คน

จังหวัดใดมีราษฎรเกินสองล้านคนขึ้นไป ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ สี่สิบแปด คน

๒.๒ นักการเมืองเทศบาล

นักการเมืองเทศบาล จำแนกออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๒.๒.๑ นายกเทศมนตรี หมายถึง นายกเทศมนตรี ซึ่งได้รับเลือกตั้งโดยตรงมาจากประชาชนในเขตปกครองของเทศบาลนั้นๆ และคณะผู้บริหาร ซึ่งนายกเทศมนตรีแต่งตั้ง ประกอบด้วยรองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๔๘ วรรค ๑)

- ๑) เทศบาลตำบล ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสองคน
- ๒) เทศบาลเมือง ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสามคน
- ๓) เทศบาลนคร ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสี่คน

นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขาธิการนายกเทศมนตรี ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาเทศบาลได้ โดย

ในกรณีเทศบาลตำบลให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินสองคน

ในกรณีเทศบาลเมืองให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินสามคน และ

ในกรณีเทศบาลนครให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินห้าคน

๒.๒.๒ สมาชิกสภาเทศบาล หมายถึง สมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งได้รับเลือกตั้งโดยตรงมาจากประชาชนในเขตปกครองของเทศบาลนั้นๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาเทศบาลแต่ละประเภท มีจำนวนดังต่อไปนี้

- ๑) เทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบสองคน
- ๒) เทศบาลเมือง ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบแปดคน
- ๓) เทศบาลนคร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนยี่สิบสี่คน

สมาชิกสภาเทศบาล ย่อมเป็นผู้แทนของปวงชนในเขตเทศบาลนั้น และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็นของตนโดยสุจริตใจ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใดๆ

๒.๓ นักการเมืององค์การบริหารส่วนตำบล

นักการเมืององค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๒.๓.๑ นายกององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง นายกององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้รับเลือกตั้งโดยตรงมาจากประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นๆ และคณะผู้บริหารซึ่งนายกององค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้ง ประกอบด้วย รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล และเลขาธิการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ว่า

นายกององค์การบริหารส่วนตำบล อาจแต่งตั้งรองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีใช้ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่นายกององค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายได้ไม่เกินสองคน และอาจตั้งเลขาธิการนายกององค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ (มาตรา ๕๘/๓)

๒.๓.๒ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้รับเลือกตั้งโดยตรงมาจากประชาชนในหมู่บ้านต่างๆ ในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวนหมู่บ้านละ ๒ คน ในกรณีที่ยังองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหมู่บ้านเดียว มีจำนวนสมาชิก ๖ คน ในกรณีที่ยังองค์การบริหารส่วนตำบลใด มี ๒ หมู่บ้าน มีจำนวนสมาชิกหมู่บ้านละ ๓ คน

๒.๔ นักการเมืองกรุงเทพมหานคร

นักการเมืองกรุงเทพมหานคร จำแนกออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๒.๔.๑ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หมายถึง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้รับเลือกตั้งโดยตรงมาจากประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและคณะผู้บริหารซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้ง ประกอบด้วย รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่เกินสี่คน เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหนึ่งคน ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่เกินสี่คน และประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษา และคณะที่ปรึกษา รวมกันทั้งหมดไม่เกินเก้าคน

๒.๔.๒ สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร หมายถึง สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ซึ่งได้รับเลือกตั้งโดยตรงมาจากประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยถือจำนวนราษฎร ๑๐๐,๐๐๐ คน ต่อสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ๑ คน เศษของ ๑๐๐,๐๐๐ คน ถ้าเกิน ๕๐,๐๐๐ คน ให้ถือเป็น ๑๐๐,๐๐๐ คน พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ได้กำหนดเขตเลือกตั้งไว้ ดังนี้ (มาตรา ๑๓ (๑))

(ก) ถ้าเขตใดมีจำนวนราษฎรไม่เกินหนึ่งแสนห้าหมื่นคน ให้ถือเขตเป็นเขตเลือกตั้ง และมีสมาชิกจำนวนหนึ่งคน

(ข) การแบ่งเขตเลือกตั้งให้ถือเกณฑ์จำนวนราษฎรหนึ่งแสนคน เศษของหนึ่งแสน ถ้าเกินห้าหมื่นให้เพิ่มเขตเลือกตั้งในเขตนั้นอีกหนึ่งเขตเลือกตั้ง และมีจำนวนสมาชิกหนึ่งคน

๒.๔.๓ สมาชิกสภาเขตกรุงเทพมหานคร หมายถึง สมาชิกเขตสภากรุงเทพมหานคร ซึ่งได้รับเลือกตั้งโดยตรงมาจากประชาชนในเขตต่างๆ ของกรุงเทพมหานคร โดยแต่ละเขตมีสมาชิกสภาเขตอย่างน้อยเขตละ ๗ คน แต่ถ้าเขตใดมีราษฎรเกิน ๑๐๐,๐๐๐ คน ให้มีสมาชิกสภาเขตเพิ่มขึ้นอีก ๑ คน ต่อราษฎร ๑๐๐,๐๐๐ คน เศษของ ๑๐๐,๐๐๐ คน ถ้าถึง ๕๐,๐๐๐ คน ให้นับเป็น ๑๐๐,๐๐๐ คน ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในเขตหนึ่งๆ ให้มีสภาเขต ประกอบด้วย สมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งมีจำนวนอย่างน้อยเขตละเจ็ดคน ถ้าเขตใดมีราษฎรเกินหนึ่งแสนคนให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขตในเขตนั้นเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนต่อจำนวนราษฎรทุกหนึ่งแสนคน เศษของหนึ่งแสนถ้าถึงห้าหมื่นหรือกว่านั้นให้นับเป็นหนึ่งแสน

๒.๕ นักการเมืองเมืองพัทยา

นักการเมืองเมืองพัทยา จำแนกออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๒.๕.๑ นายกเมืองพัทยา หมายถึง นายกเมืองพัทยา ซึ่งได้รับเลือกตั้งโดยตรงมาจากประชาชนในเขตเมืองพัทยา และคณะผู้บริหารเมืองพัทยา ซึ่งประกอบด้วย รองนายกเมืองพัทยาไม่เกินสี่คน เลขานุการนายกเมืองพัทยาหนึ่งคน ผู้ช่วยเลขานุการเมืองพัทยาไม่เกินสี่คน ประธานที่ปรึกษา และที่ปรึกษาจำนวนรวมกันแล้วไม่เกินห้าคน

๒.๕.๒ สมาชิกสภาเมืองพัทยา หมายถึง สมาชิกสภาเมืองพัทยา ซึ่งได้รับเลือกตั้งโดยตรงมาจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองพัทยา ด้วยวิธีการออกเสียงลงคะแนนโดยตรง และลับ สมาชิกสภาเมืองพัทยา มีจำนวนยี่สิบสี่คน จากเขตเลือกตั้งสี่เขต

๓. ความสำคัญของจริยธรรมต่อนักการเมืองไทย

จริยธรรมเป็นคำที่ใช้เกี่ยวกับการประเมินคุณค่าแห่งการกระทำของมนุษย์ หรือพฤติกรรมของมนุษย์ที่ได้แสดงออกในทางกาย และวาทะว่า พฤติกรรมนั้นๆ ดี หรือ ชั่ว ถูก หรือ ผิด ควร หรือ ไม่ควร เหมาะสม หรือ ไม่เหมาะสม เป็นต้น เป็นหลักปฏิบัติที่ประกอบด้วยคุณงามความดีต่างๆ ที่มีพื้นฐานมาจากขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีของสังคม หลักคำสอนทางศาสนาและปรัชญา เป็นต้น เป็นหลักแห่งการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม สมควร เหมาะสม เป็นมาตรฐานแห่งการประพฤติปฏิบัติของมนุษย์ ซึ่งถ้าบุคคลใดประพฤติปฏิบัติตามแล้ว เขาก็จะประสบความสุข ความเจริญ ความสำเร็จ และได้รับการยกย่องสรรเสริญจากสังคม เป็นต้น ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลใดฝ่าฝืน หรือละเมิดจริยธรรมแล้ว เขาก็จะประสบความทุกข์ยากลำบาก ถูกติฉินนินทา ถูกประณาม เป็นต้น

ในกรณีของนักการเมือง นักการเมืองนั้นเป็นผู้มีหน้าที่ในการบริหาร จัดการ ดำเนินการกำกับดูแลการบริหารราชการแผ่นดิน และตรวจสอบการทำงานต่างๆ ในระดับชาติ ได้แก่ นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี และบุคคลที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด และ สมาชิกรัฐสภา ซึ่งประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ในระดับท้องถิ่น ได้แก่ นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และคณะผู้บริหารแห่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ เช่น ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรีเทศบาล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเมืองพัทยา และคณะผู้บริหารขององค์กรนั้นๆ และสมาชิกของสภาแห่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ เช่น สมาชิกสภาจังหวัด (ส.จ.) สมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) สมาชิกสภาตำบล (ส.อบต.) เป็นต้น เป็นผู้นำของสังคม เป็นผู้ปกครองสังคม เป็นผู้กำกับดูแล บริหาร จัดการเพื่อให้สังคมและประชาชนอยู่ดีมีสุข มีความเจริญรุ่งเรือง เป็นต้น ถ้านักการเมืองทั้งหลายเหล่านี้เป็นผู้มีจริยธรรมแล้ว ประชาชนก็จะยึดถือเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ และประชาชนก็จะอยู่ดีมีสุข และในทางตรงกันข้าม ถ้านักการเมืองไม่มีจริยธรรมแล้ว ประชาชนก็จะยึดถือเป็นแบบอย่างประพฤติปฏิบัติตาม และประชาชนก็ต้องประสบแต่ความทุกข์ยากลำบาก เป็นต้น ดังพระพุทธพจน์ที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับสยามรัฐ เล่ม ๑๙, ๒๕๒๕, หน้า ๑๔๙)

“ ถ้าเมื่อใดทั้งหลายว้ายข้ามแม่น้ำไป โคหัวหน้าฝูงว้ายคด เมื่อโคผู้นำฝูงว้ายคดอย่างนี้ โคทั้งหมดก็ยอมว้ายคดไปตามกัน ในมนุษย์ทั้งหลายก็เหมือนกัน ผู้ใดได้รับสมมติแต่งตั้งให้เป็นใหญ่ ถ้าผู้นั้นประพฤติไม่เป็นธรรม ประชาชนนอกนั้นก็ประพฤติไม่เป็นธรรม โดยแท้ ถ้าพระราชาผู้เป็นใหญ่ไม่ตั้งอยู่ในธรรม รัฐก็ยอมอยู่ไม่เป็นสุขทั่วกัน.

ถ้าเมื่อใดทั้งหลายว้ายข้ามแม่น้ำไป โคหัวหน้าฝูงว้ายข้ามตรง เมื่อมีโคผู้นำฝูงว้ายข้ามตรงอย่างนั้น โคทั้งหมดก็ยอมว้ายข้ามตรงไปตามกัน ในหมู่มนุษย์ทั้งหลายก็เหมือนกัน ผู้ใดได้รับสมมติแต่งตั้งให้เป็นใหญ่ ถ้าผู้นั้นประพฤติเป็นธรรม ประชาชนนอกนั้นก็ยอมประพฤติเป็นธรรมไปตามโดยแท้ ถ้าพระราชา ผู้เป็นใหญ่ตั้งอยู่ในธรรม รัฐก็ยอมอยู่เป็นสุขทั่วกัน ”

ดังนั้น นักการเมืองไทยจึงจำเป็นต้องเป็นผู้มีจริยธรรม และเป็นผู้ประพฤติเป็นธรรม ทั้งนี้เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้ประชาชนประพฤติปฏิบัติตาม และเพื่อให้บ้านเมือง และประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข

๔. หลักคำสอนทางจริยธรรมสำหรับนักการเมือง

พระพุทธเจ้าผู้เป็นองค์พระศาสดาของพระพุทธศาสนาได้ทรงแสดงหลักจริยธรรมสำหรับนักปกครอง ผู้นำ หรือนักการเมืองไว้หลายประการ จึงขอเสนอเฉพาะที่เป็นประเด็นสำคัญๆ ดังนี้

๔.๑ ทศพิธราชธรรม ๑๐

๔.๑.๑ ทาน คือ การให้ เป็นการให้สิ่งที่ควรให้แก่บุคคลอื่น การให้นอกเหนือจากการบริจาคเป็นทรัพย์สินหรือสิ่งของแก่ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และผู้ตกทุกข์ได้ยากตามที่เรากำลังทำอยู่เสมอแล้ว เราก็อาจจะให้น้ำใจแก่ผู้อื่นได้ เช่น ให้กำลังใจแก่ผู้ตกอยู่ในห้วงทุกข์ ให้ข้อแนะนำที่เป็นความรู้แก่ผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชา ให้อภัย ยิ้ม เป็นต้น

๔.๑.๒ ศีล คือ ความประพฤติที่ดีงาม ควบคุมพฤติกรรมทางกาย วาจา ใจ ให้เป็นปกติพฤติกรรมที่ดีงามโดยอย่างน้อยต้องมีหลักธรรมเบญจศีล – เบญจธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมของชาวบ้าน หรือคฤหัสถ์

๔.๑.๓ ปริจาคะ คือ ความเสียสละเพื่อส่วนรวม ความเสียสละหมายถึง การเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อความสุขหรือประโยชน์ของส่วนรวม ซึ่งอาจจะเป็นครอบครัว หน่วยงาน หรือเพื่อนร่วมงานของเราก็ได้

๔.๑.๔ อาชชวะ คือ ความซื่อตรง ซื่อตรงต่อตนเอง ต่องาน และต่อบุคคลอื่น หมายถึง การดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจ/หน้าที่การงานต่างๆ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คิดคดโกง หรือหลอกลวงผู้อื่น

๔.๑.๕ มัทวะ คือ ความสุภาพอ่อนโยน การมีอัธยาศัยไมตรี กล่าวคือ การทำตัวสุภาพ นุ่มนวล ไม่เย่อหยิ่ง ถือตัว หรือหยาบคายกับใคร ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่ ผู้น้อยหรือเพื่อนในระดับเดียวกัน การทำตัวเป็นผู้ที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตน จะทำให้ไปที่ไหนคนก็ต้อนรับ เพราะอยู่ใกล้แล้วสบายใจ ไม่ร้อนรุ่ม หากเราหยาบคาย ก้าวร้าว คนก็ถอยห่าง ดังนั้น หลักธรรมข้อนี้ จึงเป็นการสร้างเสน่ห์อย่างหนึ่งให้แก่ตัวเราด้วย

๔.๑.๖ ตปะ คือ ความเพียร เป็นหลักธรรมที่สอนให้เราไม่ย่อท้อ แต่ให้ปฏิบัติหน้าที่การงานด้วยความมุ่งมั่น ฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆจนประสบความสำเร็จ ซึ่งความพากเพียรนี้จะทำให้เราภาคภูมิใจเมื่องานสำเร็จ และจะทำให้เรามีประสบการณ์เก่งกล้าขึ้น นอกจากนี้ ยังสอนให้เราสู้ชีวิต ไม่ยอมแพ้อะไรง่าย ๆ

๔.๑.๗ อักโกธะ คือ ความไม่โกรธ หมายถึง ความไม่โกรธเคืองต่อผู้อื่น แต่เป็นผู้มีปกติเมตตาและปรารถนาดีต่อผู้ใดที่ปกครองโดยสม่าเสมอ ด้วยใจบริสุทธิ์ไม่เห็นแก่ตัว มุ่งให้เขาเจริญรุ่งเรืองในทุกๆ ด้าน แม้ในหลายๆสถานการณ์จะทำให้ยาก แต่หากเราสามารถฝึกฝน ไม่ให้เป็นคนโมโหง่ายและพยายามระงับยับยั้งความโกรธอยู่เสมอ จะเป็นประโยชน์ต่อเราหลายอย่าง เช่น ทำให้เรามีสุขภาพจิตดี หน้าตาผ่อนคลาย และข้อสำคัญคือ ทำให้เรารักษามิตรไมตรีกับผู้อื่นไว้ได้ อันมีผลทำให้คนรักและเกรงใจ

๔.๑.๘ อวิหิงสา คือ การไม่เบียดเบียน การไม่เบียดเบียนประชาชนผู้ได้บังคับบัญชา หรือบีบบังคับกดขี่ผู้อื่น รวมไปถึง การไม่ใช้อำนาจไปบังคับ หรือหาเหตุกลั่นแกล้งคนอื่นด้วย เช่น ไม่ไปชมหมะเหรี่ยงแก่ผู้ต่อยกว่า ไม่ไปชมขู่ให้เขากลัวเราหรือไปบีบบังคับเอาของรักของหวงมาจากเขา เป็นต้น นอกจากนี้ไม่เบียดเบียนคนด้วยกันแล้ว เรายังไม่ควรเบียดเบียนธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสัตว์อีกด้วย เพราะมีฉะนั้น ผลร้ายจะย้อนกลับมาสู่เรา และสังคม อย่างที่เห็นในปัจจุบันจากภัยธรรมชาติต่างๆ

๔.๑.๙ ขันติ คือ ความอดทน อดกลั้น ช่มใจ หมายถึง การอดทนต่อความยากลำบาก ไม่ท้อถอย และไม่หมดกำลังใจที่จะดำเนินชีวิต และทำหน้าที่การงานต่อไปจนสำเร็จ รวมทั้งไม่ย่อท้อต่อการทำความงามความดี ความอดทนจะทำให้เราชนะอุปสรรคทั้งปวงไม่ว่าเล็กหรือใหญ่

๔.๑.๑๐ อวิโรธนะ คือ ความยุติธรรม ความเที่ยงธรรม การประพฤติที่ไม่ผิดไปจากความเที่ยงธรรม ดำรงอยู่ในความยุติธรรมมีความสงบเสงี่ยมมีสติควบคุมรักษามารยาททางกาย วาจา ใจ ให้เป็นสุจริตและสุภาพ ไม่ผิดระเบียบประเพณี ตลอดจนกฎระเบียบสังคมที่ดั่งามหนักแน่น ถือความถูกต้อง เที่ยงธรรมเป็นหลัก ไม่เอนเอียงหวั่นไหวด้วยคำพูด อารมณ์ หรือลาภสักการะใดๆ ทั้งในทางนิติธรรม คือระเบียบแบบแผนหลักปกครอง หรือในเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดั่งาม ก็ไม่ประพฤติ ให้ผิดทำนองคลองธรรม กล่าวคือ ให้ทำอะไรด้วยความถูกต้อง มีใช้ด้วยความถูกต้อง (พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับสยามรัฐ เล่ม ๒๖, ๒๕๒๔, หน้า ๘๖)

๔.๒. จักรวรรดิวัตร ๑๒

๔.๒.๑ สงเคราะห์ฝ่ายในฝ่ายหน้าและพยุหเสนาทั้งหลาย เป็นการดูแล ให้เวลา ให้ความสุขกับคนใกล้ชิด อันได้แก่การดูแลครอบครัวบุตร ภรรยา ให้มีความสุข มีความเป็นอยู่ที่ดีเสียก่อน เพราะถ้าครอบครัวดีไม่มีปัญหา ก็จะทำการปฏิบัติหน้าที่การงานได้ดี

๔.๒.๒ สงเคราะห์เมืองขึ้นทั้งหลายในฐานะเป็นเมืองพี่เมืองน้อง ด้วยการเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่จะต้องประสานสัมพันธ์ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพราะการทำงานนั้นจะสำเร็จได้ต้องประสานสัมพันธ์กันและต้องพึ่งพากัน ต่างต้องทำหน้าที่ของตน และตอบแทนช่วยเหลือกัน

๔.๒.๓ สงเคราะห์ฝ่ายปกครองที่ดำเนินตามรอยยุคลบาท การให้ความเมตตา และเอื้ออาทรต่อคนใกล้ชิด ผู้ติดตามและคนสนิททั้งหลาย เพื่อให้เขาเหล่านั้นเกิดความผาสุก ซึ่งนักรัฐศาสตร์เปรียบเสมือนเป็นผู้ที่คอยดูแล ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ได้บังคับบัญชา มีความเอื้ออาทรต่อกัน ดุจผู้ใหญ่ให้การดูแลเด็กหรือผู้ที่เข้มแข็งต้องปกป้องผู้ที่อ่อนแอกว่า

๔.๒.๔ สงเคราะห์สมณะและคฤหบดีไว้เป็นศูนย์แห่งจริยธรรม นักรัฐศาสตร์ นอกจากจะดูแลบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชนแล้ว ต้องดูแลสภาพแวดล้อมในเขตปกครอง ไม่ว่าจะเป็นสถาน ที่หรือบุคคล ซึ่งมีทั้งคนรวยหรือคนจน นักบวช พระสงฆ์ ก็ต้องให้การดูแล และดำรงไว้ซึ่งคุณค่าทางคุณธรรมจริยธรรมที่ดั่งาม เช่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน ศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น และผู้ที่มีความร่ำรวยเพื่อให้บุคคลเหล่านั้นได้ช่วยเหลือ ช่วยเหลือเกื้อกูลแก่ท้องถิ่นตน

๔.๒.๕ สงเคราะห์ชาวนิคมนชนบทอย่างทั่วถึง เป็นการสงเคราะห์ อนุเคราะห์ผู้ได้ปกครอง ช่วยเหลือเมื่อเขาเหล่านั้นมีปัญหา หรือมีความทุกข์ ให้ความช่วยเหลือโดยไม่หวังผลตอบแทน เป็นการสงเคราะห์ให้เขามีความสุข ปกป้องคุ้มครองให้เกิดความปลอดภัย

๔.๒.๖ สงเคราะห์สมณพราหมณ์ การให้การทำนุบำรุงศาสนา และนักบวชที่อยู่ในศาสนาเพื่อเป็นการปกป้องศาสนา เพราะศาสนาเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้คน และยังเป็นเครื่องขัดเกลา อบรมบ่มนิสัยให้กับบุคคลในสังคมเพื่อให้เกิดความสุขแก่สังคม นักรัฐศาสตร์ควรให้ความสำคัญ อนุเคราะห์ศาสนาและนักบวชของศาสนาให้มั่นคงและยั่งยืน เพื่อเป็นเครื่องบ่งบอกถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคมนั้นๆ

๔.๒.๗ สงเคราะห์สัตว์ ๒ เท้า และสัตว์ ๔ เท้า การให้การคุ้มครองสัตว์ทั้งหลาย ให้ได้รับความปลอดภัยในการดำรงชีวิตเช่นเดียวกับมนุษย์ ความอยู่รอดปลอดภัยของสัตว์ทั้งหลาย ทั้งปวงเป็นการบ่งบอกถึงมาตรฐานคุณธรรมของคนในบ้านเมืองด้วย

๔.๒.๘ ทำการห้ามปรามการกระทำใดๆ ไม่เป็นธรรม เป็นการทำหน้าที่ในการปกครองผู้ใต้ปกครองโดยการห้ามปราม และให้เว้นจากการกระทำความผิด และส่งเสริมให้ทำในสิ่งที่ถูกต้อง

๔.๒.๙ เพิ่มพูนรายได้แก่คนยากจน เป็นการส่งเสริมเพิ่มพูนรายได้ให้แก่คนยากจน มิให้นำสิ่งของไปให้เพียงอย่างเดียว แต่ต้องดูแลหาอาชีพที่เหมาะสมหรือหารายได้พิเศษนอกจากรายได้ที่เขาได้อยู่ เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี

๔.๒.๑๐ ปรึกษาไต่ถามหลักธรรมกับสมณพราหมณ์ เพื่อนำหลักธรรมทางศาสนา มาเป็นเครื่องมือในการทำหน้าที่เพื่อก่อให้เกิดคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งหลักธรรมจะมุ่งสอนให้รู้จักหลักความดีงาม ความถูกต้อง และผลของการกระทำความดีนั้นๆ

๔.๒.๑๑ เว้นงามราคะที่ไม่เป็นธรรม เป็นการละเว้นในเรื่องการกระทำทางเพศที่ไม่เป็นธรรม เพราะเป็นลักษณะที่ไม่เหมาะสม ขาดความนับถือยำเกรงของผู้คนในสังคม เช่น การข่มขืนสตรี หรือการผิดศีลธรรมในชู้กาม ซึ่งถือว่าเป็นราคะที่เป็นปัญหาของสังคมในปัจจุบัน

๔.๒.๑๒ เว้นจากความโลภไม่สมควร ไม่เป็นบุคคลที่เห็นแก่ได้โดยไม่เลือก ความโลภ จะทำให้ได้ผลประโยชน์โดยไม่ชอบเป็นธรรม เช่น ความโลภจากการทุจริต ความโลภจากผลประโยชน์ที่ผิดกฎหมาย หรือแม้แต่ความโลภจากการถือฤกษ์การกระทำที่ผิด ซึ่งควรต้องละเว้นโดยเด็ดขาด (พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับสยามรัฐ เล่ม ๑๑, ๒๕๒๕, หน้า ๖๕)

๔.๓ หลักอภิปรินิยธรรม ๗

๔.๓.๑ หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ การทำงานต้องมีผู้ร่วมงานมากมายหลายฝ่าย หลายงานควรมีการทำงานด้วยการปรึกษาหารือกัน ในปัญหาของการทำงานหรือการงานที่เป็นประโยชน์และอาจต้องทำต่อไป หรืออาจปรับงานปรับคนให้เหมาะสมกับ จึงควรที่จะต้องมีการประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อจะได้แก้ปัญหาได้ทัน หรือเป็นการช่วยเหลือให้ทันตามต้องการ

๔.๓.๒ พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม การทำงานเป็นหมู่คณะ ความพร้อมเพรียงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะหากขาดคนใดคนหนึ่งหรือหลายๆ คนจะทำให้การประชุมไม่ได้ผลเท่าที่ควร เมื่อประชุมก็ต้องพร้อมเพรียงกันประชุม เมื่อเลิกประชุมก็พร้อมเพรียงกันเลิก

๔.๓.๓ ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติ ไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว ในระบบการบริหารงาน จะเรียบแบบแผนและกฎเกณฑ์ต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญมาก จึงไม่ควรเพิ่มเติมหรือยกเลิกระเบียบต่างๆ โดยพลการ หากเห็นว่าระเบียบบางอย่างล้าสมัยหรือใช้ไม่ได้ไม่ทันต่อภาวะการณ์ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นก็ควรร่วมกันประชุมแก้ไขหาแนวทางใหม่เพื่อให้ระเบียบนั้นๆ ใช้ได้ครอบคลุมปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น

๔.๓.๔ ลักการะ เคารพ นับถือ บูชาผู้ที่เป็นที่ใหญ่ เชื้อถ้อยคำของท่านเหล่านั้นในการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะจะต้องเชื่อฟังผู้ที่เป็นหัวหน้า เพราะคนที่เป็นหัวหน้านั้นย่อมเป็นผู้ที่ประสพการณ์ในการทำงานมายาวนาน หากมีความคิดเห็นขัดแย้งก็ควรใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็น อย่าใช้อารมณ์และอย่ายึดมั่นในความคิดเห็นของตนมากเกินไปเพราะจะก่อให้เกิดปัญหาในการทำงาน

๔.๓.๕ คุ่มครอง ป้องกันกุลสตรี กุลกุมารีทั้งหลาย ไม่ให้ถูกข่มเหง จุดคร่าชื่นใจ หมายความว่าจะต้องให้เกียรติและคอยให้ความคุ้มครอง สอดส่องดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาที่เป็นผู้หญิงมิให้เขาเหล่านั้นต้องถูกกดขี่ข่มเหงและได้รับความไม่เป็นธรรมจากบุคคลอื่น

๔.๓.๖ เคารพบูชา ลักการะนับถือปูชนียสถานสำคัญ ผู้บริหารที่ดีต้องให้ความใส่ใจต่อขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่นนั้นๆ ตลอดถึงพิธีกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับสิ่งที่เคารพบูชาของชาติซึ่งมีตามประเพณี เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดความทรงจำเกี่ยวกับคุณงามความดี เพื่อเป็นแบบอย่างแก่อนุชนรุ่นหลัง

๔.๓.๗ ให้ความอารักขา บำรุงคุ้มครอง อันชอบธรรมแก่บรรพชิต ผู้บริหารจะต้องให้ความร่วมมือและสนับสนุนให้พระสงฆ์หรือบุคคล ผู้ทรงศีล ซึ่งเป็นบุคคลตัวอย่างทางศีลธรรมและจริยธรรมให้ท่านสามารถเผยแผ่ธรรมและจริยธรรมได้ด้วยความราบรื่นเพื่อให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปเป็นคนดีมีศีลธรรม ซึ่งจะมีผลทำให้การบริหารประเทศเป็นไปด้วยดีเรียบร้อยเจริญก้าวหน้าเพราะมีประชากรที่มีคุณภาพ (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับสยามรัฐ เล่ม ๑๐, ๒๕๒๕, หน้า ๙๐, พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับสยามรัฐ เล่ม ๒๕, ๒๕๒๕, หน้า ๒๑)

๔.๔ ราชสังคหวัตถุ ๔ หรือราชจรรยาอนุวัตร ๔

๔.๔.๑ สัสสมณะ ความฉลาด ความสามารถในการบำรุงรักษาธัญญาหาร สนับสนุนส่งเสริมการเกษตรให้สมบูรณ์ ให้ประชาชนมีอยู่มีกินอย่างพอเพียง ตลอดจนส่งเสริมให้สามารถผลิตเพื่อการค้าได้

๔.๔.๒ ปุริสมณะ ความสามารถในการเลือกคนดีไว้ในราชการ มีความฉลาดในการบำรุงข้าราชการ รู้จักส่งเสริมคนดีมีความสามารถ ไม่รับคนเข้าทำงานโดยใช้เงินซื้อตำแหน่ง แต่ต้องคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

๔.๔.๓ สัมมาปาละ ความสามารถในการผูกค้ำองน้ำใจคนให้มีความนิยมรักใคร่ ผูกฝานใจประชาชนด้วยการส่งเสริมอาชีพ เช่น จัดหางบประมาณการเงินให้คนจนกู้ยืมไปเป็นทุนในการสร้างฐานะและอาชีพ จัดตลาดเพื่อการจำหน่ายสินค้าของประชาชนที่เขาผลิตได้

๔.๔.๔ วาจาเปยยะ หรือวาจาเปยยะการรู้จักใช้วาจาที่สุภาพอ่อนหวาน มีวาจาเจรจาที่ดูดีมีน้ำใจ น้ำคำควรดีหรือรู้จักการพูด การปราศรัยไพเราะ สุภาพนุ่มนวล ประกอบด้วยเหตุผลที่มีประโยชน์ (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับสยามรัฐ เล่ม ๒๑, ๒๕๒๕, หน้า ๕๔, พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับสยามรัฐ เล่ม ๑๕, ๒๕๒๕, หน้า ๓๘๓)

๔.๕. หลักอคติ ๔

๔.๕.๑ ฉันทาคติ คือ ความลำเอียงเพราะความชอบ ถ้าชอบใคร ไม่ว่าเขาจะทำ จะพูดอะไร มีพฤติกรรมอย่างไร ก็เห็นด้วยกับเขาไปเสียทุกอย่าง

๔.๕.๒ โทสาคติ คือ ลำเอียงเพราะชัง ถ้าชังใคร ไม่ว่าเขาจะพูดหรือทำอะไร ก็จะไม่รู้จักขวางหูขวางตาไปเสียทุกอย่าง จนนำไปสู่การกลั่นแกล้ง

๔.๕.๓ โมหาคติ คือ ลำเอียงเพราะหลง ไม่มีข้อมูลในมือ ไม่มีการจดบันทึกประจำวัน ขาดข้อมูลในเรื่องใดๆ

๔.๕.๔ ภยาคติ คือ ลำเอียงเพราะความกลัว กลัวว่าภัยจะมาถึงตัว (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับสยามรัฐ เล่ม ๑๑, ๒๕๒๕, หน้า ๑๙๖, พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับสยามรัฐ เล่ม ๒๑, ๒๕๒๕, หน้า ๒๓)

๔.๖. หลักอธิปไตย ๓

๔.๖.๑ อัตตอธิปไตย การถือตนเป็นใหญ่ คือถือตนเองเป็นศูนย์กลางเป็นสำคัญ เชื้อมั่นในตนเองสูง

๔.๖.๒ โลกอธิปไตย การทำงานแบบถือคนอื่นเป็นใหญ่ ไม่มีจุดยืน ไม่เป็นตัวของตัวเอง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ใครเสนออะไรก็คล้อยตามไปหมด

๔.๖.๓ ธรรมอธิปไตย การปกครองที่ถือธรรม หรือหลักการเป็นสำคัญ ยึดถือความถูกต้องชอบธรรมเป็นที่ตั้ง ไม่นำเอาเรื่องส่วนตัวหรือผลประโยชน์มาเกี่ยวข้อง (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับสยามรัฐ เล่ม ๑๑, ๒๕๒๕, หน้า ๒๓๑, พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับสยามรัฐ เล่ม ๒๐, ๒๕๒๕, หน้า ๑๖๘)

๔.๗. หลักพรหมวิหาร ๔

๔.๗.๑ เมตตา ความรัก ความปรารถนาดี ปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข มีเมตริต้องการช่วยเหลือให้ทุกคนประสบประโยชน์และมีความสุข ให้ความรักที่บริสุทธิ์ มีเมตตาธรรมเป็นพื้นฐานของจิต

๔.๗.๒ กรุณา ความสงสาร เห็นอกเห็นใจอยากช่วยเหลือให้ผู้อื่นพ้นจากความทุกข์ มีใจใฝ่ที่จะปลดเปลื้องความทุกข์ บำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของผู้อื่น

๔.๗.๓ มุกทิตา ความพลอยยินดี ชื่นชมเมื่อผู้อื่นได้ดีหรือมีความสุข มีจิตใจแช่มชื่น เบิกบาน เมื่อเห็นผู้อื่นประสบความสำเร็จ

๔.๗.๔ อุเบกขา ความมีใจเป็นกลาง คือมองเห็นสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง วางจิตให้สม่ำเสมอ มีความยุติธรรมไม่มีใจลำเอียงเข้าข้างคนใดคนหนึ่ง มีความเที่ยงตรงดุจตราขึง มองเห็นการที่บุคคลจะได้รับผลดีหรือชั่วตามสมควรแก่เหตุที่ตนประกอบ (พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับสยามรัฐ เล่ม ๒๒, ๒๕๒๕, หน้า ๒๕๒)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมนักการเมืองไทย

ผู้เขียนได้ทำการวิจัยเรื่อง “ตัวแบบจริยธรรมนักการเมืองไทย” โดยการสัมภาษณ์และสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ และผู้มีประสบการณ์ทางด้านปรัชญา ศาสนา การบริหาร และการเมืองการปกครอง ผลการวิจัยพบว่า ตัวแบบจริยธรรมนักการเมืองไทย ๒๘ ประการ (ศรีธัญย์ วงศ์คำจันทร์, ๒๕๕๔, หน้า ๑๐๕-๑๐๖) ประกอบด้วย

๑. มีความละเอียดใจไม่ทำความชั่ว สิ่งที่ไม่ดี สิ่งที่ขัดต่อกฎหมาย (ทิริ)
๒. มีความเกรงกลัวต่อผลของการกระทำความชั่ว และอาญาแผ่นดิน (โอดตปเป)
๓. มีความรู้เกี่ยวกับความดี คือรู้ว่า อะไรดี อะไรชั่ว
๔. มีความฉลาดรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ คน และชุมชน (ปัญญา)
๕. มีอาชีพที่สุจริต และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ (อนวัชชพละ)
๖. ยึดถือความถูกต้อง ความจริง และธรรมเป็นหลัก (ธรรมาธิปไตย)
๗. ไม่ลำเอียงเพราะรัก ชัง หลง และกลัว (ไม่มีอคติ)
๘. มีความประพฤติดีงามทั้งทางกายและวาจา (ศีล)
๙. มีความซื่อตรง คือซื่อตรงต่อตนเอง ต่อคน และต่องาน (อาชวะ)
๑๐. ไม่เบียดเบียนทำร้ายใครๆ (อวิหิงสา)
๑๑. มีความฉลาดรอบรู้ในการบำรุง ส่งเสริมอาชีพ (สัสสมณะ)
๑๒. มีความซื่อสัตย์ จริงใจ รักษาความสัตย์ (สัจจะ)
๑๓. มีวาจาที่สุภาพ อ่อนหวาน ไพเราะ ดูดีมีใจ (วาจาเปยยะ)
๑๔. มีความกล้าหาญในการกระทำสิ่งต่างๆ และกลัวในสิ่งสมควรกลัว
๑๕. มีความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน ไม่ย่อท้อ (วิริยะ)
๑๖. มีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่นและสัตว์อื่น (เมตตา กรุณา)
๑๗. มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ เพื่อแบ่งปันต่อผู้อื่น (ทาน)
๑๘. ไม่โกรธเคือง โกรธแค้น อาฆาตต่อผู้ใด (อภโกธะ)
๑๙. การทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น สังคม (อัตถจริยา)
๒๐. รู้จักบุญคุณคนอื่นและตอบแทนในโอกาสอันควร (กตัญญูกตเวที)
๒๑. มีความอนุเคราะห์สงเคราะห์ผู้รอบข้างและคนอื่นๆ (สังคหพละ)

- ๒๒. มีความชื่นชมยินดีกับผู้อื่นที่เขาได้ดีและมีความสุข (มูทิตา)
- ๒๓. มีใจเป็นกลาง ไม่พยายามช่วยเหลือเมื่อผู้อื่นทำความผิด และต้องได้รับโทษทัณฑ์ (อุเบกขา)
- ๒๔. มีความเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อส่วนรวม (ปริจจาคะ)
- ๒๕. มีความสุภาพอ่อนโยน นุ่มนวล ไม่เย่อหยิ่งถือตัว (มัททวะ)
- ๒๖. มีความอดทน อดกลั้นต่อความยากลำบากต่างๆ (ขันติ)
- ๒๗. การวางตัวดี วางตนเสมอต้นเสมอปลาย (สมานัตตตา)
- ๒๘. มีความเพียรพยายามอย่างแรงกล้า มานะมุ่งมั่นเอาชนะอุปสรรค (ตปะ)

เมื่อนำตัวแบบจริยธรรมนักการเมืองไทยทั้ง ๒๘ ประการนี้ ไปสอบถามประชาชน พ่อค้า นักธุรกิจ ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการส่วนท้องถิ่น ข้าราชการครู และนักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรยุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา เพื่อยืนยันตัวแบบจริยธรรมนักการเมืองไทย โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมาย สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ยืนยันตัวแบบจริยธรรมนักการเมืองไทย ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๗๔$ และ $S.D. = ๐.๓๒$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนมากยืนยันจริยธรรมนักการเมืองไทยในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด

เมื่อนำตัวแบบจริยธรรมเหล่านี้ ไปสอบถามประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศ จำนวน ๒,๓๐๔ คน กำหนดโดยการยึดถือจังหวัด ซึ่งคิดค่าเฉลี่ย ๒ ใน ๕ ของจังหวัดทั่วประเทศที่มีทั้งหมด ๗๗ จังหวัด ได้จังหวัดต่างๆ รวมจำนวน ๓๐ จังหวัด และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ในจังหวัดเหล่านั้น เป็นเกณฑ์และในจำนวน ๓๐ จังหวัดนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดให้กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นศูนย์กลางในการปกครองของประเทศเป็นจังหวัดที่ ๑ และเลือกจังหวัดอื่นๆ อีก ๒๙ จังหวัด โดยการจับสลาก ซึ่งได้จังหวัดต่างๆ คือ เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ลำปาง อุตรดิตถ์ พิษณุโลก กำแพงเพชร ตาก เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ หนองคาย อุตรธานี ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด อุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหาร ลพบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา นครปฐม ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี สงขลา และภูเก็ต ในจังหวัดทั้งหมดข้างต้นนี้ มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรวมกัน จำนวน ๑๙๕ คน คิดค่าเฉลี่ยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๑ คน ต่อประชากร ๑๒ คน ซึ่งเป็นจำนวนที่เพียงพอและเป็นไปตามเกณฑ์ คือ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, ๑๙๗๓, p. ๑๐๗๘.) ที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% และระดับความคลาดเคลื่อนเท่ากับ ๐.๕ คือ ประชากร มากกว่า ๑๐๐,๐๐๐ คน กลุ่มตัวอย่าง ๔๐๐ คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ดังกล่าว และได้กลุ่มตัวอย่าง คือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๒,๒๔๐ คน และเป็นไปตามเกณฑ์ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซซี่ และมอร์แกน (Krejie, R.V. & Morgan, M.D., ๑๙๗๐, pp. ๖๐๗ - ๖๑๐) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับจริยธรรมนักการเมืองไทย สรุปได้ดังนี้

ประชากรกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อจริยธรรมนักการเมืองไทยว่า นักการเมืองไทยมีจริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มีน้อย ($\bar{X} = ๒.๓๕$ และ $S.D. = ๐.๓๒$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า จริยธรรมนักการเมืองไทยที่อยู่ในระดับสูง คือ อยู่ระดับ มีปานกลาง คือ มีความฉลาดรอบรู้

เกี่ยวกับงานในหน้าที่ คน และชุมชน (ปัญญา)มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} = ๒.๗๓ และ S.D.=๐.๗๙) รองลงมา คือ มีวาจาที่สุภาพ อ่อนหวาน ไพเราะ ดูดีมีใจ (วาจาเปี่ยม) มีความพยายามอย่างแรงกล้า มานะมุ่งมั่น เอาชนะ อุปสรรค (ตป) (\bar{X} = ๒.๗๑ และ S.D.=๐.๙๐, ๐.๗๖) มีความฉลาดรอบรู้ในการบำรุง ส่งเสริม อาชีพ (สัสสมธ) (\bar{X} = ๒.๖๔ และ S.D.=๐.๗๙) รู้จักบุญคุณคนอื่นและตอบแทนในโอกาสอันควร (กตัญญูทเวท) (\bar{X} = ๒.๕๙ และ S.D.=๐.๘๔) และมีความอดทน อดกลั้นต่อความยากลำบากต่างๆ (ขันติ) (\bar{X} = ๒.๕๖ และ S.D.=๐.๗๗) ตามลำดับ

ส่วนจริยธรรมนักรการเมืองไทยที่อยู่ในระดับ มีน้อย คือจากระดับมีน้อยขึ้นมา ได้แก่ มีความ ละอายใจ ไม่ทำความชั่ว สิ่งที่ไม่ดี สิ่งที่มีผิดกฎหมาย (หิริ) (\bar{X} = ๑.๕๑ และ S.D.=๐.๘๙) ยึดถือความถูกต้อง ความจริง และธรรมเป็นหลัก (ธรรมาธิปไตย) (\bar{X} = ๑.๗๒ และ S.D.=๐.๙๓) มีความเกรงกลัวต่อ ผลของการทำความชั่ว และอาญาแผ่นดิน (โอดตป) (\bar{X} = ๑.๗๓ และ S.D.=๐.๘๕) ไม่ลำเอียง เพราะรัก ชัง หลงและกลัว (ไม่มีอคติ) (\bar{X} = ๑.๗๓ และ S.D.=๐.๘๗) มีความประพฤติดีงามทั้งทางกาย และวาจา (ศีล) (\bar{X} = ๒.๑๙ และ S.D.=๐.๘๒) มีอาชีพที่สุจริต และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ (อนวัชชพล) (\bar{X} = ๒.๒๕ และ S.D.=๐.๘๗) มีความซื่อสัตย์ จริงใจ รักษาความสัตย์ (สัจจะ) (\bar{X} = ๒.๒๕ และ S.D.=๐.๘๗) ไม่โกรธเคือง โกรธแค้น อาฆาตต่อผู้ใด(อภิกโธ) (\bar{X} = ๒.๒๗ และ S.D. = ๐.๒๘) มีความซื่อตรง คือซื่อตรงต่อตนเอง ต่อคนอื่น และต่องาน (อาชวะ) (\bar{X} = ๒.๒๘ และ S.D. = ๐.๗๗) และ มีใจเป็นกลาง ไม่พยายามช่วยเหลือเมื่อผู้อื่นทำความผิด และต้องได้รับโทษทัณฑ์ (อุเบกขา) (\bar{X} = ๒.๒๐ และ S.D.=๐.๘๓) ตามลำดับ

บทสรุป

จริยธรรมมีความสำคัญและจำเป็นต่อมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง ทั้งในด้านส่วนบุคคลและสังคม ทั้งนี้ เพราะว่า ถ้าบุคคลแต่ละคนมีจริยธรรมแล้ว นอกจากบุคคลจะอยู่ดีมีสุข มีความเจริญรุ่งเรืองแล้ว สังคมนั้นๆ ก็จะพบแต่ความสงบสุข ความเจริญรุ่งเรืองไปด้วยเช่นกัน และในการอยู่ร่วมกันในสังคมนั้น สังคมแต่ละสังคมก็ต้องมีผู้นำ ผู้ปกครอง หรือนักการเมืองเป็นผู้ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการ กำกับ ดูแล เป็นต้น สังคมจึงต้องการผู้นำ ผู้ปกครอง หรือนักการเมืองที่มีจริยธรรมเพื่อที่จะนำสังคมไปสู่การอยู่ดีมีสุข ความเจริญรุ่งเรือง เป็นต้น แต่จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องจริยธรรมนักรการเมืองไทยนั้น พบว่า นักรการเมืองไทยมีจริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มีน้อย (\bar{X} = ๒.๓๕ และ S.D.= ๐.๓๒) ซึ่งตรงกับความรู้สึก หรือความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปว่า นักรการเมืองไทยมีการทุจริต คอร์รัปชั่น และประพฤติมิชอบกันมาก และเมื่อมีการเลือกตั้งแต่ละครั้งก็จะมีการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง เช่น การซื้อเสียง เป็นต้น จึงเป็นสิ่งที่นักรการเมืองไทยทั้งหลายทุกระดับจะพึงสังวรระวัง และในขณะเดียวกัน หน่วยงานต่างๆ ที่มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องก็ต้องตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน รวมถึงภาคเอกชน และประชาชนด้วย

เอกสารอ้างอิง

- เดียน คำดี. (๒๕๓๔). พุทธปรัชญา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- พุทธทาส. (๒๕๒๓). คู่มือมนุษย์. กรุงเทพฯ: พระนครการพิมพ์.
- พรบ. เทศบาล พ.ศ. ๒๕๓๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม. (2554). [Online]. Available: http://web.krisdika.go.th/data/law/law_2/%B705/%705-20-9999-update.pdf. [๒๕๕๖, ตุลาคม ๒๕].
- พรบ. สภาดำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗. (2556). [Online]. Available: <http://web.Thailandlawyercenter.com./index.php? ay=Shaw&ac=article&ld=538975874&Ntype=19>. [๒๕๕๖, ตุลาคม ๒๕].
- พรบ. องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐. แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๒. (2556). [Online]. Available: <http://www.Khonyok.go.th./userfiles./file/a04.pdf>. [๒๕๕๖, ตุลาคม ๒๕].
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. (๒๕๒๕). พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับสยามรัฐ เล่ม ๑๐, เล่ม ๑๑, เล่ม ๑๔, เล่ม ๒๐, เล่ม ๒๑, เล่ม ๒๒, เล่ม ๒๕, และเล่ม ๒๖. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- เมธีธรรมภรณ์, พระ. (๒๕๔๙). พุทธศาสนากับปรัชญา. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐. (Online) Available: http://www.Ombudsman.go.th/10/document/law/constitution_๒๕๕๐.pdf. [๒๕๕๖, ตุลาคม ๒๕].
- ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๕๖). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔. กรุงเทพฯ: ศิริวิวัฒนาอินเตอร์พริ้น (มหาชน).
- ราชวรมณี, พระ. (๒๕๒๒). รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- วิทย์ วิศทเวทย์. (๒๕๒๐). จริยศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ศรัณย์ วงศ์คำจันทร์. (๒๕๕๑). จริยธรรมกับมนุษย์. กำแพงเพชร: สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- _____. (๒๕๕๕). จริยธรรมนักการเมืองไทย. กำแพงเพชร: สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- Bull, N. (๑๙๖๙). **Moral education**. California: California Publication.
- Good, C. V. (๑๙๖๔). **Dictionary of education**. New York: McGraw Hill.
- Lillie, W. (๑๙๕๓). **An introduction to ethics**. London: Allied Publisher.
- Mackenzie, J. S. (๑๙๗๗). **Manual ethics**. Delhi: Oxford University Press.
- Moore, G. E. (๑๙๖๗). **Principia ethica**. London: Cambridge University Press.